

законодавчі зміни мають врахувати вказані проблеми, з метою остаточного завершення етапу створення Державного бюро розслідувань.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук **Билиця Ігор Олегович**.

Мельник С. С.

студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Державне бюро розслідування — правоохоронний орган України, створення якого було передбачено низкою нормативно-правових актів, в тому числі Кримінальним процесуальним кодексом України.

Створення Державного бюро розслідування, а також його правовий статус, функції, повноваження передбачені Законом України «Про Державне бюро розслідувань», прийняття якого створило механізм для більш ефективного здійснення досудового розслідування корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами держави, суддями, прокурорами та злочинів катування, вчинених працівниками правоохоронних органів.

Результати науково-історичного аналізу свідчать, що ідея створення органу, функціональним призначенням якого є розслідування корупційних правопорушень та інших кримінальних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами держави чи працівниками правоохоронних органів, не є новою.

Так, 24 квітня 1997 р. Указом Президента України було створене Національне бюро розслідувань. Основними завданнями органу визначалося проведення досудового слідства й оперативно-розшукових заходів в особливо складних кримінальних справах, порушених щодо злочинів, які становлять підвищену суспільну небезпеку, а також інформаційно-аналітичної роботи з метою прогнозування динаміки злочинності у суспільстві, виявлення й усунення причин умов, що сприяють корупції та вчиненню інших тяжких і особливо тяжких злочинів (Про Національне бюро розслідувань України : Указ Президента України від 24.04.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/371/97>).

Створений правоохоронний орган отримав свого керівника, відповідно службове приміщення, але у 1999 р. на підставі Рішення Конституційного Суду України, який визнав Указ Президента України про його створення таким, що не відповідає Конституції України, Національне бюро розслідувань припинило своє існування.

КПК України від 13 квітня 2014 р. передбачено створення до 20 листопада 2017 р. ДБР, на яке буде покладено ряд завдань, серед яких є здійснення досудового розслідування корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами нашої держави (Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>).

12 листопада 2015 р. було прийнято Закон України «Про державне бюро розслідувань», за яким ДБР є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність із метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань: Закон України [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

На мою думку, створення ДБР є важливим кроком у боротьбі з корупційними злочинами, але лише прийняття Ззкону не достатньо для повноцінного функціонування цього органу, адже є безліч проблемних питань щодо реалізації норм вищезазначеного закону, а саме формування керівного складу ДБР та його заступників, а й керівників усіх підрозділів центрального апарату та керівників його територіальних управлінь, а це може становити близько 100 осіб та затягнути початок функціонування ДБР на тривалий час.

Для того, щоб оперативно сформувати штат нового органу, необхідно внести зміни до Закону та створити територіальні Конкурсні комісії з метою проведення внутрішніх конкурсів під контролем обраних керівників територіальних управлінь. Необхідно також оперативно внести зміни до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та до Кримінального процесуального кодексу України, адже розширено коло суб'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Слід підтримати позицію Є. Д. Скулиша, який вважає, що створення ДБР має стати однією з важливих складових елементів чітко визначеної державної політики у сфері боротьби з корупцією, успішність якої залежить від низки чинників, зокрема:

- визначення внутрішньої організаційної структури, виділення адекватних бюджетних ресурсів, забезпечення необхідної бюджетної автономії та вироблення ефективних критеріїв оцінки результатів його діяльності;

- визначення кадрового забезпечення, системи підготовки та підвищення кваліфікації працівників;

— забезпечення структурної незалежності шляхом розроблення прозорої процедури призначення та звільнення вищих керівників;

— забезпечення ефективного нагляду за додержанням законності у діяльності органу;

— закріплення обов'язку звітувати про результати діяльності не тільки керівництву держави, а й громадськості (Скулиш Є. Д. Проблеми питання створення Державного бюро розслідувань / Є. Д. Скулиш // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). — 2013. — № 2. — С. 60–71. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2013_2_10).

Окрім здійснення досудового розслідування корупційних правопорушень, згадані органи мають також інші спеціальні завдання. Так, на ДБР буде покладено здійснення комплексних заходів щодо запобігання злочинам катування і пов'язаним із ними злочинам і досудове розслідування таких злочинів, вчинених працівниками правоохоронних органів.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Кіслиця Ірина Олександрівна*.

Мельничук Д. Р., Климишина А. Є.

студентки 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ НОВОГО ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ — ДЕРЖАНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Історія створення Державного бюро розслідувань (далі ДБР) розпочинається задовго до прийняття Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 року. Запровадження в Україні такого правоохоронного органу доволі тривала й бере свій початок від указу Президента «Про Національне бюро розслідувань України» від 24.04.1997. Але існування цього органу виявилось неефективним та недовгим, оскільки окремі його положення (Про національне бюро розслідувань: Указ Президента України від 24.04.1997 року № 371 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>), зокрема ті, що стосуються визначення основних завдань, структури Національного бюро розслідувань, порядку її затвердження, граничної чисельності працівників і штатно-